

BAITURSYNULY
UNIVERSITY

«АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ
АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ Өңірлік
УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

ҚМПИ ЖАРШЫСЫ

КӨПСАЛАЛЫ
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ
МНОГОПРОФИЛЬНЫЙ
НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ

№ 1
2024

ISSN 2310-3353

PUBLISHINGS
K S P I

Қ М П И
ЖАРШЫСЫ

ВЕСТНИК
К Г П И

2024 ж., қаңтар, №1 (73)
Журнал 2005 ж. қаңтардан бастап шығады
Жылына төрт рет шығады

Құрылтайшы: *Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті*

Бас редактор: *Куанышбаев С. Б.*, география ғылымдарының докторы, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы ҚӨУ, Қазақстан.

Бас редактордың орынбасары: *Жарлыгасов Ж.Б.*, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы ҚӨУ, Қазақстан.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ

Әлімбаев А.Е., философия докторы (PhD), А.К. Құсайынов атындағы Еуразия гуманитарлық институты, Қазақстан.

Емин Атасой, PhD докторы, Улудаг университеті, Бурса қ., Түркия.

Зоя Микниене, докторы, (PhD) Литва денсаулық туралы ғылым университеті, Каунас қ., Литва Республикасы.

Качев Д.А., философия ғылымдарының кандидаты, тарих магистрі, «Челябі мемлекеттік университеті» ЖББ ФМБББМ Қостанай филиалы, Қазақстан.

Ксембаева С.К., педагогика ғылымдарының кандидаты, «Торайғыров университеті» КЕАҚ, Қазақстан.

Лина Анастасова, әлеуметтану ғылымдарының докторы, Бургас еркін университеті, Бургас қ., Болгария.

Медетов Н.А., физика-математика ғылымдарының докторы, «Ш. Уалиханов атындағы Көкшетау университеті» КЕАҚ, Қазақстан.

Мишулина О.В., экономика ғылымдарының докторы, «Челябі мемлекеттік университеті» ЖББ ФМБББМ Қостанай филиалы, Қазақстан.

Соловьев С.А., биология ғылымдарының докторы, Новосібір мемлекеттік экономика және басқару университеті, Ресей.

Скороходов Д.М., техника ғылымдарының кандидаты, «Ресей мемлекеттік аграрлық университеті – К.А. Тимирязев атындағы Мәскеу ауыл шаруашылық академиясы» ЖББ ФМБББМ, Ресей.

Сычева И.Н., ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, «Ресей мемлекеттік аграрлық университеті – К.А. Тимирязев атындағы Мәскеу ауыл шаруашылық академиясы» ЖББ ФМБББМ, Ресей.

Ташев А.Н., экология бойынша биология ғылымдарының кандидаты, орман шаруашылығы университеті, София қ., Болгария.

Уразбоев Г.У., физика-математика ғылымдарының докторы, Ургенч мемлекеттік университеті, Өзбекстан.

Тіркеу туралы куәлік №5452-Ж
Қазақстан Республикасының ақпарат министрлігімен 17.09.2004 берілген.
Мерзімді баспа басылымын қайта есепке алу 07.11.2023 ж.
Жазылу бойынша индексі 74081

Редакцияның мекен-жайы:

110000, Қостанай қ., Байтұрсынұлы к., 47
(Редакциялық-баспа бөлімі)
Тел.: 8(7142) 51-11-76

© Ахмет Байтұрсынұлы атындағы
Қостанай өңірлік университеті

№1 (73), январь 2024 г.
Издается с января 2005 года
Выходит 4 раза в год

Учредитель: *Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы*

Главный редактор: *Куанышбаев С.Б.*, доктор географических наук, КРУ имени Ахмет Байтұрсынұлы, Казахстан.

Заместитель главного редактора: *Жарлыгасов Ж.Б.*, кандидат сельскохозяйственных наук, КРУ имени Ахмет Байтұрсынұлы, Казахстан.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Алимбаев А.Е., доктор философии (PhD), Евразийский гуманитарный институт имени А.К.Кусаинова, Казахстан.

Емин Атасой, доктор PhD, Университет Улудаг, г. Бурса, Турция.

Зоя Микниене, доктор (PhD), Литовский университет наук здоровья, г. Каунас, Республика Литва.

Качеев Д.А., кандидат философских наук, магистр истории, Костанайский филиал ФГБОУ ВО «ЧелГУ», Казахстан.

Ксембаева С.К., кандидат педагогических наук, НАО «Торайгыров университет», Казахстан.

Лина Анастасова, доктор социологии, Бургасский свободный университет, г. Бургас, Болгария.

Медетов Н.А., доктор физико-математических наук, НАО «Кокшетауский университет им. Ш.Уалиханова», Казахстан.

Мишулина О.В., доктор экономических наук, Костанайский филиал ФГБОУ ВО «ЧелГУ», Казахстан.

Соловьев С.А., доктор биологических наук, Новосибирский государственный университет экономики и управления, Россия.

Скороходов Д.М., кандидат технических наук, ФГБОУ ВО РГАУ-МСХА имени К.А. Тимирязева, Россия.

Сычева И.Н., кандидат сельскохозяйственных наук, ФГБОУ ВО РГАУ-МСХА имени К.А. Тимирязева, Россия.

Ташев А.Н., кандидат биологических наук по экологии, Лесотехнический университет, г. София, Болгария.

Уразбоев Г.У., доктор физико-математических наук, Ургенчский государственный университет, Узбекистан.

Свидетельство о регистрации № 5452-Ж
выдано Министерством информации Республики Казахстан 17.09.2004 г.
Переучёт периодического печатного издания 07.11.2023 г.
Подписной индекс 74081

Адрес редакции:

110000, г. Костанай, ул. Байтұрсынұлы, 47
(Редакционно-издательский отдел)
Тел.: 8(7142) 51-11-76

ӘОЖ 372.853

Жаппасова, К.А.,*Ахмет Байтұрсынұлы атындағы
Қостанай өңірлік университеті,
7М01508 – Физика мамандығының
2 курс магистранты***Тастанов, М.Г.,***Ахмет Байтұрсынұлы атындағы
Қостанай өңірлік университеті,
математика және физика кафедрасының
профессорының м.а., ф-м.ғ.к., доцент*

ЭЛЕКТРОНДЫҚ БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫН ПАЙДАЛАНУ ӘДІСТЕМЕСІ

Түйін

Сандық технологиялардың ғылым саласына енуі оқытудың әртүрлі әдістері мен тәсілдерін қолдануды талап етеді. Оқу материалдарының тұтас кешенін қамтитын электрондық білім беру ресурстары (ЭББР) оқыту формаларын түрлендіруге мүмкіндік береді және білім сапасын арттыруға көмектеседі. Бұл зерттеу электронды білім беру ресурстарын әзірлеу және енгізу бойынша тәжірибеге талдау жасайды және бакалавриат бағдарламалары бойынша оқытушыларға электрондық білім беруді ұйымдастырудың практикалық сипаттамасын ұсынады. Біз ғылымдар, атап айтқанда физика саласында электронды оқытуды қолданудың ерекшеліктерін ескеруге тырыстық. Зерттеуде студенттермен жұмыс істеу кезінде тиімділігі дәлелденген электрондық білім беру ресурстарының түпнұсқа әзірлемелері сипатталған: «Эврика» форумы, деректер қоры жобасын құру, ғылыми мақалаларды мәтіндік талдау және мәселе бойынша ғылыми зерттеулер дайдыжестін құру. Зерттеу цифрлық ортада дәстүрлі оқыту үлгісін – лекциялық кітап үлгісін сақтауға мүмкіндік беретін электрондық оқыту әдістерін ұсынады. Электрондық оқытудың әсерін анықтау үшін біз 50 студент арасында электронды оқыту үдерісіне қатысу деңгейін бағалау және оны педагогикалық тәжірибеде пайдалану бағасын алу мақсатында сауалнама жүргіздік. Зерттеу нәтижелерін қашықтықтан білім беруге бағытталған жаңа электрондық білім беру ресурстарын құруда іс жүзінде пайдалануға болады.

Кілт сөздер: белсенді оқыту, электрондық оқыту ресурстары, оқу үдерісін жобалау, оқу сауаттылығы.

1 Кіріспе

Электрондық оқытудың ең өзекті мәселелері Интернет желісінде өте көп ресурстарға қол жеткізе отырып, әрбір білім алушының жеке оқыту стратегияларына сәйкес оқу материалдарын іріктеу, саралау және байланыстыру жүйелерін әзірлеу болып табылады. Белгілі бір курс үшін ақпаратты таңдаудың бастапқы үлгілері де, оқу үдерісі барысында және студенттің білімі мен қажеттіліктерінің өзгеруіне сәйкес материалды икемді бейімдеу үлгілері де. Электрондық оқытудың тиімділігі тұрақты цифрлық орта дәуірінде туылған адамдардың ұрпақтары үшін бұл әдістің үлкен бейімделуімен анықталады. Бә және Шиннің пікірінше, электронды оқыту технологиялары үлкен қанағаттануды қамтамасыз етеді, үлкен мотивацияны дамытады және көптеген студенттерге жоғары білім алуға кейбіреулер басқаша қол жеткізе алмайтын жолмен көмектеседі. Қазақстандағы электрондық білім беру саласын зерттеушілердің көпшілігі электронды оқытуға жаңа теориялық көзқарас қажет деп санайды, өйткені ол жеке қарым-қатынасты қамтитын дәстүрлі оқытумен жақсы салысты-

рылады. Электрондық білім беру ресурстарын оқыту құралы ретінде қарастыра отырып, қазіргі уақытта оның негізінен негізгі курсқа қосымша ретінде, көмекші материал ретінде немесе студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастыру формасы ретінде қолданылатыны атап өтіледі.

Яковлева дәстүрлі және электронды білім беру элементтерін біріктіретін аралас оқыту жүйесін дәстүрлі үлгіден жаңа үлгіге көшу құралы ретінде қолдануды ұсынады, онда мұғалім мен оқушының ұстанымы өзгереді.

2 Материалдар мен әдістер

Зерттеушілер электрондық білім беру ресурстарының классификациялық ерекшеліктеріне және оларды оқу процесінде пайдалану мақсаттарына назар аударады. Электрондық білім беру ресурстарын оқу үдерісіне белсенді түрде енгізу мұғалімдерді ғылыми басылым беттерінде өз тәжірибесін таратуға ынталандырды, бұл әдістемелік тәжірибені жалпылауға ғана емес, сонымен қатар зерттеу шеңберінен тыс қалған мәселелерді анықтауға мүмкіндік береді. Студенттер мен оқытушылар арасындағы қарым-қатынас мәселесі көп талқыланатын мәселе. Бастауыш сыныптарға қашықтан оқыту технологиясын енгізу бойынша жүргізілген тәжірибелер мұғалім мен оқушылар арасындағы тікелей қарым-қатынастың қажеттілігін көрсетті.

3-4 Нәтижелер мен талқылаулар

Жаңалықтар форумында коммуникация студенттерді ағымдағы оқу жылында электрондық білім беру ресурстарымен жұмыс істеу ережелерімен, мысалы, курс бөлімдеріндегі жаңалықтармен және өзгерістермен таныстыруды қамтиды. тапсырмаларды орындау мерзімдерінің өзгеруі, дереккөздер мен әдебиеттер тізімінде жаңа басылымдардың пайда болуы. Студенттер студенттер мен оқытушыларға курс мәселелерін талқылау және сөйлесу үшін форумдарға қол жеткізе алады. Мұнда проблемалық оқыту қолданылады. Проблемалық оқыту оқушының ойлау әрекетін белсендіруге, ағымдағы тарихи материалды талдауға және одан өз бетінше жаңа ақпарат алу және өз бетінше қорытынды жасауға әрекет жасауға көмектеседі. Студентке бұрыннан белгілі білімді жаңа қолдану қажет, дайын қорытындыларды қабылдаудың маңызды мәселесін шешетін шығармашылық ойлауды көрсетеді. Студенттер бір-бірінің жауаптарын көріп, пікір білдіру және сындарлы пікірталас жүргізу мүмкіндігіне ие болу үшін форумда талқылау ашық.

Әртүрлі когнитивтік типтегі сұрақтарды құрастыра білуге арналған тапсырмалар ұсынылады: нақтылау сұрақ; практикалық сұрақ; бағалау сұрағы; түсіндіру сұрағы, шығармашылық сұрақ. Студенттердің курс бойынша өз бетінше форум құру және жұмыс әдістерін әзірлеу мүмкіндігі форуммен жұмыс істеу нұсқаларының бірі болып табылады. Осылайша, форумның сұрағына жауап: «Неге франктердің королі Чарльз тарихта Ұлы болып қалды?» Бес аргумент келтір» студенттердің сыни ойлауын дамытып қана қоймайды, сонымен қатар өз көзқарастарын дәлелдеу үшін дереккөздерді, оқу және ғылыми әдебиеттерді белсенді түрде ғылыми талдауға шақырады. Талқылаудың ашықтығы форумның сөзсіз артықшылығы болып табылады. Студенттер курстастарының жауаптарын көре отырып, біріншіден, бұрын айтылғандарды қайталамауға тырысады, екіншіден, айтылған көзқарасты толықтырып немесе теріске шығара отырып, оларға түсініктеме бере алады. Сол форум белгілі бір дағдыларды алуға көмектеседі, мысалы, белгілі бір тақырыпқа арналған сұрақтардың әртүрлі түрлерін қалай дұрыс әзірлеу керек. Жақсы құрастырылған сұрақ балама жауаптардың мүмкіндігін береді. Бұл жағдайда студент ақпаратты логикалық тұрғыдан талдап, алынған нәтижелерді стандартты емес жағдайларда қолдануы керек. Мысалы, ЭББРкөмегімен «13 ғасырдағы Англияны» зерттегенде, студенттер осы тарихи құжатты талдау негізінде бес түрлі сұрақ қоя алатын «Магна Карта» форумын құра аласыз. Жобалық оқыту технологиясын «Деректер қоры» модулі арқылы жүзеге асыруға болады. Бұл модуль ЭББРпайдаланушыларына жазбалар жинағын жасауға, жүргізуге және іздеуге мүмкіндік береді. Қостанай педагогикалық университетінің авторлық электрондық білім беру ресурстары Moodle жүйесінде орналасты-

рылған. Студенттер өздерінің жеке кабинетінде тіркеліп, электронды дәрістер мен практикалық оқу материалдарына, онлайн немесе офлайн кеңестерге қол жеткізе отырып, нақты электрондық білім беру курсына жазылу мүмкіндігіне және оқуды аяқтағаны үшін қосымша балл алу мүмкіндігіне ие. сынақтар, тапсырмалар және ғылыми жобалар.

Электрондық білім беру ресурстарын дайындау және жинақтау процесі федералды және университет стандарттарымен реттеледі. Электрондық білім беру ресурстары құрылымы, пәндік мазмұны және олар туралы метадеректерді қамтитын электрондық цифрлық нысандағы білім беру ресурсы болып табылады. Метадеректердің, соның ішінде автор туралы ақпаратты, білім беру ресурсының толық сипаттамасын (реферат, түйінді сөздер, мақсатты аудитория және т.б.) міндетті түрде болуы автордың білім ресурсында ұсынылған ақпараттың сенімділігіне жауапкершілігін айтарлықтай арттырады. Мұндай ЭББР-дің сөзсіз оң сапасы оның нақты білім беру бағдарламасымен және тіпті жүзеге асырылатын пәнмен «байланысы» болып табылады. Бұл білім алушының білім беру бағдарламасы аясында ғылыми білімді саналы түрде өз бетінше ойдағыдай меңгеруіне, іскерліктер мен дағдыларды, оның ішінде ассимиляцияны, яғни «үйрену қабілетін» дамытуға мүмкіндік ашады. Сонымен бірге алған білім мен дағдыны сабақта қолдануға мүмкіндік туады.

Кешенді электрондық білім беру ресурстары электрондық ресурста ұсынылған материалдың сипаты, түрлері мен форматтары бойынша ең құнды болып табылады. Одан басқа, оқу жоспарына, лекциялар мен практикалық жаттығулардың электронды курсына, білімді бақылау мен дағдыларды тексеруге арналған материалдарға қосымша, ЭББР кешені оқытушы мен студенттің ынтымақтастығына арналған тапсырмалар кешенін қамтиды (байланыс үшін форумдар, студенттердің сұрақтарын талқылау және курстағы немесе жаңалықтар форумындағы мұғалімдер).

Сауалнамаға педагогикалық университеттің 50 студенті қатысты. Зерттеуді дайындау барысында әрбір іске асырылған ЭББР үшін «Тапсырма» білім беру элементі жасалды. Ол коммуникациялық тапсырмаларды қосуға, студенттік жобаларды жинауға, талдауға және олар бойынша кері байланыс беруге мүмкіндік береді. Бұл студенттерге берілген «Оқу процесінде электрондық білім беру ресурстарын пайдаланудың оң және теріс жақтары» атты сауалнама түрінде ұсынылды. Жауаптарды талдау электрондық білім беру ресурстарын оқу үдерісінде практикалық қолдану және оны жетілдіру мүмкіндіктері туралы қорытынды жасауға мүмкіндік берді.

Сауалнама бес сұрақтан тұрады:

1. «Сіз оқу процесінде ЭББР пайдаланасыз ба?» және жауап нұсқалары (жауаптың астын сызу): «сабақтарға дайындалуда»; «сыныпта»; «Өзін-өзі тәрбиелеу үшін»; «Басқа» (көрсетіңіз).

2. «Сіздің жағдайда ЭББР қолдану жиілігі қандай («күнделікті», «аптасына бір рет», «айына 1-2 рет»)»?

3. «Электрондық білім беру ресурстарының қандай элементтері сізге ең «қызықты» болып көрінеді (дерек топтамалары (антологиялар, шеберлік сабақтары); глоссарийлер; форумдар; тапсырмалар (тесттер, зертханалық жұмыс); бейне ресурстармен жұмыс; ғылыми талдау мақалалар)»?

4. «Электрондық білім беру ресурстарының қай элементтері сізге көбірек «пайдалы» болып көрінеді (дерек топтамалары (антологиялар, шеберлік сабақтары); глоссарийлер; форумдар; тапсырмалар (тесттер, зертханалық жұмыс); бейне ресурстармен жұмыс; талдау ғылыми мақалалар)»?

5. «10 балдық жүйе бойынша аудиторияда оқытуды қашықтан оқытумен алмастыру мүмкіндігін бағалаңыз. (Оқу процесінде тек қашықтан оқытуды қолдану керек деп ойласаңыз, 10 ұпай беріңіз; егер сабақтың жартысы аудиторияда өтуі керек деп ойласаңыз, 5 ұпай беріңіз, т.б.).

Сауалнама электронды оқытуды анықтайтын барлық маңызды аспектілерді толығымен қамту үшін әзірленген.

Бірінші сұрақ бойынша респонденттердің жүз пайызы «Сабақтарға дайындалу» опциясын таңдады. Бір жағынан, бұл ЭББР студенттердің оқу процесінде белсенді түрде пайдаланатынын білдіреді. Екінші жағынан, бұл студенттердің өзін-өзі тәрбиелеуіне бағытталған қосымша курстық материалдарды қамтитын ресурстармен жұмыс істеуге деген құлшынысының жоқтығын көрсетеді. Электрондық білім беру ресурстарын пайдалану жиілігі бойынша респонденттердің 73%-ы электрондық курстық материалдарды аптасына бір рет пайдаланатынын көрсетті, бұл семинарлар жиілігіне сәйкес келеді (аптасына бір сабақ). Респонденттердің 5%-ы ЭББР-ге айына 1-2 рет, ал 26%-ы күн сайын кіретінін көрсетті. Үшінші сұрақта ұсынылған ең қызықты құралдардың тізімі келесідей таратылды:

- Бейне ресурспен жұмыс.
- Тапсырмалар (тесттер, зертханалық жұмыс).
- Ғылыми мақалаларды талдау.
- Дереккөздер жинағы (антологиялар, шеберлік сабақтары).
- Дәріс мәтіндері.
- Формулалар.

Төртінші сұрақтың жауабы суретті өзгертті. Ең жиі қолданылатын үш ресурс: лекция мәтіндері (58%); тапсырмалар (тесттер, зертханалық жұмыстар) (62%); бейне ресурстармен жұмыс (71%). Екінші орында дереккөздер жинағы (антологиялар, шеберлік сабақтары) (32%) және ғылыми мақалаларды талдау (29%). «Форум», «кестелер», «Формулалар» сияқты курс элементтері алдыңғы сұрақтағыдай тізімнің соңында болды. Бұл элементтер студенттердің өзін-өзі тәрбиелеуіне бағытталған, бұл оған қызығушылықтың жоқтығын дәлелдейді. Сауалнама нәтижелері көрсеткендей, студенттер материалды көрсету үшін олардың қызығушылығын тудыратын және ақпараттың пайдалылығы туралы хабардар болуын оятатын бейне форматтарды қалайды. Сонымен қатар студенттер дәріс мәтіндерімен және тапсырмалармен жұмыс істеудің артықшылықтарын түсінеді. Бесінші сұраққа жауап берген респонденттердің 57%-ы 5 балл берді, ал олар 50% ден 50%-ға дейінгі арақатынаста оқу үдерісінде аудиториялық және қашықтықтан оқытуды қолдану керек деп есептеді. Студенттердің 26%-ы сыныптағы жұмыс басым болуы керек деп санайды. Қалған 17% қашықтан оқытуды жөн көрді. Сауалнаманың талдауы тұтастай алғанда электрондық білім беру ресурстарын студенттердің сабаққа дайындық кезінде белсенді түрде пайдаланатынын, оларға оқудың практикалық және мотивациялық аспектілерін біріктіруге мүмкіндік беретінін, сондай-ақ болашақ кәсіби педагогикалық қызметінде АКТ технологияларын пайдалану қабілетін қалыптастыратынын көрсетті.

Электрондық білім беру ресурстарының түрлері және оларды оқу процесіне енгізу әдістері туралы жинақталған білімге қарамастан, бірқатар сұрақтар әлі де ашық күйінде қалып отыр, атап айтқанда: «Осы немесе басқа адам қалай, қандай әдістермен оқиды?», «Қандай категориялар», студенттердің электрондық оқытуды қалайды?», «Білім беруді цифрландыру үшін дәстүрлі лекциялық кітап үлгісін қалай сақтауға болады?»

5 Қорытынды

Білім беру процесінде интеграцияланған электрондық білім беру ресурстарын пайдаланудың көп жылдық тәжірибесі ЭББР университет оқытушысына семантикалық оқуды сақтай отырып, гуманитарлық пәндерді оқытуда инновациялық оқыту әдістерін қолдануға, жеке курстарды құруға және білім беруді компьютерлендіруді арттыруға мүмкіндік береді деген қорытынды жасауға мүмкіндік береді. құзыреттіліктері, оқу дағдылары және мәтіндік материалды талдай білу. ЭББР әрбір студент үшін жеке білім беру траекториясын құруға, оқу процесіне жүйелік белсенділік тәсілінің принциптерін енгізуге, студенттердің білім беру процесінің дербес құрамдас бөлігін арттыруға мүмкіндік береді. Оқыту тәжірибесін талдау, университетте кез келген пәндерді оқытудың тиімді ЭББР

тәжірибесін енгізу кезінде, тіпті микродеңгейде де (бір немесе екі оқу курсы) оқыту курстарының дамуын одан әрі жақсартуға мүмкіндік беретін мәліметтер алуға мүмкіндік береді, демек, сапасы. оқушының оқуы. Зерттеу электрондық оқыту бағдарламаларын әзірлеуде бірқатар проблемаларды көрсетеді, негізінен өз бетінше білім алуға және қажетті және жеткілікті материалдан тыс материалды өз бетінше өңдеуге жеткілікті мотивацияның жоқтығында. Студенттер медиа контентке көбірек тартылады, мәтінге негізделген мазмұн ең пайдалы болып саналады. Осылайша, студенттер арасында когнитивті диссонанс пайда болады. Осылайша, одан әрі зерттеу пәні тәуелсіздік үшін жеткілікті мотивацияны тудыратын және сапалы оқыту үшін ең қолайлы формада оқу мазмұнын қамтамасыз ететін электрондық оқытудың оқу бағдарламаларын құру әдістерін анықтау болуы керек.

Әдебиеттер тізімі

1. Нұрғалиева Г.К. Электронды оқулықтар мұғалім мен оқушылар қызметін ізгілендіру құралы. // Компьютер әлемі. Республикалық журнал. N2, – 2002. 20-21-беттер.
2. Использование электронных образовательных ресурсов нового поколения в учебном процессе: Научно-методические материалы / Бордовский Г. А., Готская И. Б., Ильина С. П., Снегурова В. И. – СПб.: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2007. – 31 с.
3. Использование электронного обучения в образовательном процессе: проблемы и перспективы/ Н. В. Дворянчиков [и др.] // Психологическая наука и образование. – 2016. – № 2. – С. 76-83.
4. Жантелі Х. Оқытудың компьютерлік программаларын құру технологиясын жетілдіру // Халықаралық ғылыми-әдістемелік конференцияның еңбектері. Шымкент, 2004. – Б. 446-449.
5. Халыкова Г. Және т.б. Электронды оқулықты дайындаудың талаптары. // Халықаралық ғылыми-әдістемелік конференциясының еңбектері. Шымкент, 2004. 469 б.

ЖАППАСОВА, К.А., ТАСТАНОВ, М.Г.

МЕТОДИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЭЛЕКТРОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ РЕСУРСОВ

Проникновение цифровых технологий в область науки требует применения различных методов и приемов обучения. Электронные образовательные ресурсы (ЭББР), включающие в себя целый комплекс учебных материалов, позволяют преобразовывать формы обучения и способствуют повышению качества образования. В этом исследовании анализируется опыт разработки и внедрения электронных образовательных ресурсов и дается практическое описание организации электронного образования для преподавателей программ бакалавриата. Мы постарались учесть особенности применения электронного обучения в области наук, в частности физики. В исследовании описаны оригинальные разработки электронных образовательных ресурсов, доказавшие свою эффективность при работе со студентами: форум «Эврика», создание проекта базы данных, текстовый анализ научных статей и создание дайджеста научных исследований по проблеме. Исследование предлагает методы электронного обучения, которые позволяют поддерживать традиционную модель обучения – модель лекционной книги-в цифровой среде. Для определения влияния электронного обучения нами был проведен опрос среди 50 студентов с целью оценки уровня участия в процессе электронного обучения и получения оценки его использования в педагогической практике. Результаты исследования могут быть использованы на практике при создании новых электронных образовательных ресурсов, ориентированных на дистанционное образование.

Ключевые слова: активное обучение, ресурсы электронного обучения, проектирование учебного процесса, грамотность чтения.

ZHAPPASOVA, K.A., TASTANOV, M.G.

METHODS OF USING ELECTRONIC EDUCATIONAL RESOURCES

The penetration of digital technologies into the field of science requires the use of various teaching methods and techniques. Electronic educational resources (EBBR), which include a whole range of educational materials, make it possible to transform forms of education and contribute to improving the quality of education. This study analyzes the experience of developing and implementing electronic educational resources and provides a practical description of the organization of e-education for teachers of bachelor's degree programs. We have tried to take into account the peculiarities of the use of e-learning in

the field of sciences, in particular physics. The study describes the original developments of electronic educational resources that have proven their effectiveness when working with students: the Eureka forum, the creation of a database project, text analysis of scientific articles and the creation of a digest of scientific research on the problem. The study suggests e-learning methods that allow you to maintain a traditional learning model – the lecture book model – in a digital environment. To determine the impact of e-learning, we conducted a survey among 50 students in order to assess the level of participation in the e-learning process and obtain an assessment of its use in pedagogical practice. The results of the study can be used in practice when creating new electronic educational resources focused on distance education.

Key words: active learning, e-learning resources, educational process design, reading literacy.

ӘӨЖ 372.853

Казиева, Г.Н.,

Ахмет Байтұрсынұлы атындағы
Қостанай өңірлік университеті,
7М01508 – Физика мамандығының
2 курс магистранты

Тастанов, М.Г.,

Ахмет Байтұрсынұлы атындағы
Қостанай өңірлік университеті,
математика және физика кафедрасының
профессорының м.а., ф-м.ғ.к., доцент

ОҚЫТУ ӘДІСТЕРІН ДАМУ БАҒЫТТАРЫ ЖӘНЕ ФИЗИКА САБАҒЫН ОҚЫТУҒА ТӘЖІРИБЕГЕ БАҒЫТТАЛҒАН ТӘСІЛ

Түйін

«Физика» бағыты бойынша қолданыстағы білім беру құрылымы қарастырылып, оның негізгі сипаттамалары келтірілген; мектепте оқыту әдістері сипатталған; физиканы оқыту әдістері, сондай-ақ мұғалімдердің алдында тұрған мәселелер бағаланады; оқушыларға бағытталған оқытудың заманауи формалары көрсетілген; оқушылардың физика бойынша білімдерін қолдану перспективасы ұсынылған; оқытудағы мұғалімнің рөлі қарастырылған курсқа оқытудың негізгі міндеттері мен салдары (мәні) анықталды. Курсты оқытудың негізгі әдістері зерттелді; ашық міндеттер қарастырылады, олар арқылы жүйелік тәсілдің элементтерін жүзеге асыруға және физиканы оқыту процесінде оқушылардың шешім қабылдау қабілеттерін қалыптастыруға болады.

Кілт сөздер: физика, білім, экономика, психология, оқыту әдістері, оқыту, технология, жобалау әдісі, эвристикалық әдіс, интерактивті әдіс.

1 Кіріспе

Ғылым мен техника халықтар арасындағы жаһандық бәсекелестікте маңызды бола түсуде. Адамдар жақсы білімді болуы керек, тек бұл белсенді инновациялық және ғылыми-техникалық дамуды қамтамасыз ете алады, нәтижесінде жеке адамның және жалпы елдің экономикалық әл-ауқатының қажетті деңгейіне қол жеткізіледі. Қазіргі индустриалды ел экономиканың бәсекелес салаларында жетекші рөл атқару үшін жалпы халықтың физикасы мен басқа ғылымдарына қатысты білімнің жоғары деңгейін қорғауға ұмтылуы керек [1].

Ғылым, атап айтқанда физика саласындағы білім оқушылардың өмір бойы бірге жүретін негізгі білімдерін анықтауда басты рөл атқарады. Бұл білім оларға оқуды жалғастыру мақсатында қажет болады. Қазіргі білім беру жүйесі оқушылардың әртүрлі кәсіптік салаларда бейімделу және өнімді қызмет үшін қажетті дербестігін, ұтқырлығын,

МАЗМҰНЫ

ГУМАНИТАРЛЫҚ ЖӘНЕ ӨНЕР ҒЫЛЫМДАРЫ

Абильмаликов, К.К., Сержан, Ш., Құрманязов, Ы.С. Ботай-Терсек тарихи-мәдени қауымдастығы: ортақ сипаттамалары 3

Бекбосынова, А.Х., Алдабергенова, Ж.Ж. Ә.Нұршайықовтың «Махаббат, қызық мол жылдар» романындағы «Махаббат» концептісі 10

Безаубекова, А.Д., Амиргалиева, Е.С., Қайырғали, Д.А. Тілдердің шығуы мен дамуы және олардың өзара әсерлері 14

Безаубекова А.Д., Атығай, Ш.С., Шахметова, М.А. Тілдердің шығу тегі, туыстығы (генеологиялық) жағынан топтастырылуы 19

Бекбосынова, А.Х., Исмагамбетова, Ж.Б. Ғабит Мүсіреповтің «Ұлпан» романындағы мақал-мәтелдердің қолдану ерекшелігі 23

Бекбосынова, А.Х., Куанышбаева, Г.Ш. С. Мұратбеков шығармаларындағы «Соғыс» концептісі..... 27

Бекбосынова А.Х., Омарова Д.К. Б. Сокпақбаевтың «Өлгендер қайтып келмейді» романындағы мақал-мәтелдердің қолданыс ерекшелігі 31

Есіркепова, К.Қ., Артықбай, И.Б., Акрамова, М.Ж. Тахауи Ахтанов «Қаһарлы күндер» романындағы «Соғыс» концептісі..... 37

Есіркепова, К.Қ., Елепай, А.А., Укенов, Т.М. Ғ. Мүсірепов «Ұлпан» романындағы «Қазақ бейнесі» концептісі 43

Қожанұлы, М. Қазақтың шешендік сөздеріндегі ономастикалық атаулар хақында 48

Оспанұлы, С., Мырзағалиева, К. Көрікті жанның көркем жырлары 57

ЖАРАТЫЛЫСТАНУ ҒЫЛЫМДАРЫ

Абдулин, Ж.К., Тастанов, М.Г., Жоғары оқу орынында оқу процесінде студенттің өзіндік жұмысының рөлі 62

Жақып, А.А., Қабден, Қ.Ж., Нурмуханбетова Н.Н., Сергазина С.М., Острецова И.Б. Жалпы білім беретін мектептерде химия сабақтарында «case-study» әдісін қолдану аясында кәсіби құзыреттілігін арттыру 66

Жаппасова, К.А., Тастанов, М.Г. Электрондық білім беру ресурстарын пайдалану әдістемесі 74

Казиева, Г.Н., Тастанов, М.Г. Оқыту әдістерін дамыту бағыттары және физика сабағын оқытуға тәжірибеге бағытталған тәсіл..... 79

Орманова, Г.К., Ораз, А.Д. Орта мектепте «Ядролық физика» бөлімін оқытуда оқушыларды ғылыми-зерттеу іс-әрекетіне баулуда инновациялық тәсілдердің рөлі 85

ӘЛЕУМЕТТІ ҒЫЛЫМДАР

Есионова, А.Н., Steam оқыту жүйесі арқылы оқушылардың зерттеу қызметін ұйымдастыру 89

Жигалова, Н.Г., Цыганова, А.Е., Қалалық ортамен танысу үшін квест технологиясы қолдану..... 94

Калкашев, С.Г., Абдиманапов, Б.Ш., Аяпбекова, А.Е., Нурханов, М.А., Гордеева, З.И. География пәнінде критериалды бағалау үдерісінің тиімді болуындағы саралау 101

Коваль, А.П., Баяндин, М.А., Өндірістік жаракаттану деңгейі және Қазақстан Республикасындағы өндірістегі жазатайым оқиғалардан сақтандыру жүйесі 110

БІЗДІҢ АВТОРЛАР 117

АВТОРЛАРДЫҢ НАЗАРЫНА 126

СОДЕРЖАНИЕ

ГУМАНИТАРНЫЕ НАУКИ И ИСКУССТВО

<i>Абильмаликов, К.К., Сержан, Ш., Курманиязов, Ы.С.</i> Ботайско-Терсекская историко-культурная общность: общие характеристики.....	3
<i>Бекбосынова, А.Х., Алдабергенова, Ж.Ж.</i> Концепт «Любовь» в романе А.Нуршаихова «Махаббат, кызык мол жылдар»	10
<i>Безаубекова, А.Д., Амиргалиева, Е.С., Қайыргали, Д.А.</i> Происхождение и развитие языков и их взаимные эффекты.....	14
<i>Безаубекова А.Д., Атығай, Ш.С., Шахметова, М.А.</i> Группировка языков по происхождению, родству (генеологическому)	19
<i>Бекбосынова, А.Х., Исмагамбетова, Ж.Б.</i> Специфика употребления пословиц и поговорок в романе Габита Мусрепова «Улпан»	23
<i>Бекбосынова, А.Х., Куанышбаева, Г.Ш.</i> Концепт «Война» в творчестве Муратбекова	27
<i>Бекбосынова А.Х., Омарова Д.К.</i> Особенность использования пословиц в романе Б. Сокпакбаева «Мертвые не возвращаются».....	31
<i>Есіркепова, К.К., Артықбай, И.Б., Акрамова, М.Ж.</i> Концепт «Война» в романе Тахауи Ахтанова «Суровые дни».....	37
<i>Есіркепова, К.К., Елепай, А.А., Укенова, Т.М.</i> Концепция «Образ казаха» в романе Г. Мусирепова «Улпан».....	43
<i>Қожанұлы, М.</i> Об ономастических именах в казахских ораторских словах.....	48
<i>Оспанұлы, С., Мырзағалиева, К.</i> Прекрасные произведения красивой души.....	57

ЕСТЕСТВЕННЫЕ НАУКИ

<i>Абдулин, Ж.К., Тастанов, М.Г.</i> Роль самостоятельной работы студента в процессе обучения в вузе.....	62
<i>Жақып, А.А., Қабден, Қ.Ж., Нурмуханбетова Н.Н., Сергазина С.М., Острецова И.Б.</i> Повышение профессиональной компетентности в рамках применения метода «case-study» на уроках химии в общеобразовательных школах.....	66
<i>Жаппасова, К.А., Тастанов, М.Г.</i> Методика использования электронных образовательных ресурсов	74
<i>Казиева, Г.Н., Тастанов, М.Г.</i> Направления развития методов обучения и практический подход к преподаванию урока физики	79
<i>Орманова, Г.К., Ораз, А.Д.</i> Роль инновационных методов в привлечении к научно-исследовательской деятельности обучающихся при обучении «Ядерная физика» в средней школе	85

СОЦИАЛЬНЫЕ НАУКИ

<i>Есионова, А.Н.</i> Организация исследовательской деятельности школьников через систему stem обучения	89
<i>Жигалова, Н.Г., Цыганова, А.Е.</i> Использование квест-технологии для ознакомления с городской средой	94
<i>Калкашев, С.Г., Абдиманапов, Б.Ш., Аяпбекова, А.Е., Нурханов, М.А., Гордеева, З.И.</i> Дифференциация эффективного использования системы критериального оценивания по предмету география	101
<i>Коваль, А.П., Баяндин, М.А.</i> Уровень производственного травматизма и система страхования от несчастных случаев на производстве в Республике Казахстан.....	110

НАШИ АВТОРЫ	120
--------------------------	-----

ИНФОРМАЦИЯ ДЛЯ АВТОРОВ	129
-------------------------------------	-----

CONTENT

HUMANITIES AND ARTS

Abilmalikov, K.K., Serzhan, Sh., Kurmaniyazov, Y.S. Botai-Tersek historical and cultural community: general characteristics..... 3

Bekbosynova, A.Kh., Aldabergenova, Zh. Zh. Concept «Love» in the novel «Makhabbat, kyzyk mol zhyldar» by A. Nurshaihov 10

Bezaubekova, A.D., Amirgalieva, Y.S., Kayyrgali, D.A. The origin and development of languages and their mutual effects..... 14

Bezaubekova, A.D., Atygai, Sh.S., Shakhmetova, M.A. Grouping of languages by origin, relationship (genealogical)..... 19

Bekbosynova, A. Kh., Ismagambetova Zh.B. The specifics of the use of proverbs and sayings in Gabit Musrepov's novel «Ulpan» 23

Bekbosynova, A.Kh., Kuanyshbaeva, G.Sh. The concept of «War» in Muratbekov's works 27

Bekbosynova, A.Kh., Omarova D.K. Specificity of the use of proverbs in B. Sokpakbaev's novel «The dead do not return» 31

Yessirkerova, K.K., Artykbay, I.B., Akramova, M.Zh. The concept of «War» in Takhaui Akhtanov's novel «Kakharly kunder» 37

Yessirkerova, K.K., Yelepau, A.A., Ukenova, T.M. The concept «Kazakh image» in Musirepov's novel «Ulpan»..... 43

Kozhanuly, M. About onomastic names in kazakh oratorical words 48

Ospanuly, S., Myrzagaliev, K. Fine pieces of work of a beautiful soul 57

NATURAL SCIENCES

Abdulin J.K., Tastanov M.G. The role of the student's independent work in the process of studying at the university 62

Zhakyp A.A., Kabden K.Zh., Nurmukhanbetova N.N., Sergazina S.M., Ostretsova I.B. Improving professional competence within the framework of the use of the «case-study» method in chemistry lessons in secondary schools 66

Zhappasova K.A., Tastanov M.G. Methods of using electronic educational resources..... 74

Kazieva G.N., Tastanov M.G. Directions of development of teaching methods and a practical approach to teaching a physics lesson..... 79

Ormanova G.K., Oraz A. D. The role of innovative methods in attracting students to research activities in teaching «Nuclear physics» in secondary school 85

SOCIAL SCIENCES

Yesionova, A.N. Organization of student research activities through the stem education system 89

Zhigalova, N., Tsyganova, A.Y. Use of quest technology to explore the urban environment..... 94

Kalkashev, S.G., Abdimanapov, B.Sh., Ayapbekova, A.Y., Nurkhanov, M.A., Godeeva, Z.I. Difference of effective use of criteria-based systems of geography knowledge assessment..... 101

Koval, A., Bayandin, M.A. Frequency rate of occupational injuries and occupational injury insurance system in the Republic of Kazakhstan..... 110

OUR AUTHORS 123

INFORMATION FOR AUTHORS 132

Компьютерлік беттеу: С. Худякова

Компьютерная верстка: С. Худякова

Басуға 26.12.2023 ж. берілді.
Пішімі 60x84/8. Көлемі 11,0 б.т.
Тапсырыс № 015

Подписано в печать 26.12.2023 г.
Формат 60x84/8. Объем 11,0 п.л.
Заказ № 015

Ахмете Байтұрсынұлы атындағы
Қостанай өңірлік университетіндегі
редакциялық-баспа бөлімінде басылған
Қостанай қ., Байтұрсынов к., 47

Отпечатано в редакционно-издательском отделе
Костанайского регионального университета
имени Ахмет Байтұрсынұлы
г. Костанай, ул. Байтұрсынова, 47